

POSTANOWIENIE

Dnia 3 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z powództwa K.N.

przeciwko A.J.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 3 października 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powódki

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 9 listopada 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 lutego 2015 r. Sąd Okręgowy w S. zasądził od pozwanej A.J. na rzecz powódki K.N. kwotę 21.247,42 zł (pkt I), a w pozostałym zakresie powództwo oddalił (pkt II).

Wyrokiem z dnia 28 kwietnia 2016 r. Sąd Apelacyjny w (...) zmienił powyższy wyrok w ten sposób, że w miejsce kwoty 21.247,42 zł zasądził na rzecz pozwanej kwotę 20.744,50 zł, oddalił apelację stron w pozostałej części.

W wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej powódki Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 27 czerwca 2017 r., sygn. akt II CSK 15/17, uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 28 kwietnia 2016 r. w części oddalającej apelację powódki.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 9 listopada 2018 r. zmienił wyrok Sądu Okręgowego w S. z dnia 26 lutego 2015 r. w punkcie drugim (II) w ten sposób, że zasądził od pozwanej na rzecz powódki

kwotę 41.489 zł, oddalając powództwo w pozostałym zakresie, i oddalił apelację powódki w pozostałym zakresie.

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, powódka wskazała przyczyny kasacyjne określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Jej zdaniem, w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, a mianowicie czy art. 209 w związku z art. 1035 w związku z art. 367 k.c. daje każdemu ze spadkobierców prawo do dochodzenia wszelkich wierzytelności spadkowych, przez co każdy spadkobierca z osobna posiada legitymację prawną do dochodzenia całości wierzytelności spadkowych, a nie tylko swoich części, które odpowiadają jego udziałowi spadkowemu.

Dostrzegła także potrzebę wykładni przepisów art. 209 w związku z art. 1035 w związku z art. 367 k.c., zwracając uwagę, że przepisy te wywołują rozbieżności w orzecznictwie wiążące się z niejasnością co do tego, czy każdy ze spadkobierców posiada legitymację czynną do dochodzenia wszelkich wierzytelności spadkowych, w całej ich wysokości i w stosunku oraz w imieniu wszystkich spadkobierców, zwłaszcza w zakresie ochrony nienaruszalności całości spadkowej.

W obu kontekstach powódka opowiedziała się za odpowiedzią twierdzącą. Tymczasem, w jej ocenie, Sądy orzekające w sprawie nie uznały jej prawa do ochrony całości masy spadkowej, „przez co poniekąd stwierdziły, iż pomimo przysługujących jej uprawnień nie jest zasadne uznanie jej legitymacji w całości”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie

przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, skarżący, który jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał przyczynę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., powinien odpowiednio sformułować zagadnienie prawne, wskazać przepisy prawa, na których tle zagadnienie się wyłoniło oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą możliwość rozbieżnych ocen prawnych oraz świadczącą o istotności tego zagadnienia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, Nr 1, poz. 11; z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, nie publ.; z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, nie publ.). Zagadnienie jest istotne, jeżeli jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla ukierunkowania praktyki sądowej i rozstrzygnięcia sprawy, w której zagadnienie powstało (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2012 r., II CSK 180/12, nie publ. oraz z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, nie publ.), wywołuje poważne wątpliwości, a zarazem nie było dotychczas rozstrzygnięte w judykaturze albo dotychczasowe orzecznictwo wymaga zmiany (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, nie publ.).

Z kolei powołanie się na przyczynę kasacyjną przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania przez stronę skarżącą, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania, w drodze stosownego jurydycznego wywodu, na czym owe wątpliwości polegają, a także że mają one poważny oraz rzeczywisty charakter i ich rozstrzygnięcie wiąże się z rozpatrywaną sprawą i jest istotne z punktu widzenia wyniku postępowania oraz publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika

z różnej wykładni przepisu (por. m.in. postanowienia z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, nie publ., z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, nie publ., z dnia 8 lipca 2008 r. I CSK 111/08, nie publ., z dnia 20 listopada 2015 r., III CSK 269/15, niepubl., z dnia 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, niepubl., z dnia 3 sierpnia 2017 r., IV CSK 85/17, nie publ., z dnia 7 grudnia 2017 r., I CSK 499/17, nie publ., z dnia 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 571/17, nie publ.).

Przytoczone w skardze kasacyjnej zagadnienie prawne oraz wątpliwości interpretacyjne nie czynią zadość wskazanym wymaganiom, skarżąca bowiem pominęła, że zostały one już w niniejszej sprawie wiążąco (por. art. 398²⁰ k.p.c.) rozstrzygnięte przez Sąd Najwyższy, który w rezultacie stwierdził – po myśli powódki - iż ma ona legitymację do żądania od pozwanej zapłaty wierzytelności wchodzącej w skład spadku po ojcu w pełnej wysokości, nie ma jej natomiast w odniesieniu do udziału przysługującego matce w majątku wspólnym. Przy ponownym rozpoznaniu Sąd Apelacyjny w pełni respektował tę wykładnię (por. s. 22-23 uzasadnienia), zasądzając od pozwanej na rzecz powódki dodatkową kwotę, która łącznie z kwotą uprzednio zasądzoną przez Sąd Okręgowy wyczerpywała całość dochodzonych w sprawie wierzytelności w części wchodzącej w skład spadku po ojcu powódki (obejmowała także udział jej matki w wierzytelnościach spadkowych). O oddaleniu części powództwa zadecydowała przede wszystkim ocena, że w skład spadku po P.N. wszedł wyłącznie jego udział w majątku wspólnym zmarłego i U.N., powstały skutek ustania majątkowej wspólności małżeńskiej w wyniku śmierci P.N.. Odpowiadała ona stanowisku Sądu Najwyższego i nie jest kwestionowana w ramach podstaw kasacyjnych, wytyczających granicę rozpoznania skargi kasacyjnej (por. art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

W tej sytuacji rozważanie kwestii wskazanych przez powódkę nie jest już w sprawie potrzebne.

Z tych względów, na podstawie art. 389⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

as]

aj